УДК 81'253:81'373.2 (043.2)

Шеметова А.О.
Національний авіаційний університет, Київ

ВІДТВОРЕННЯ СЛІВ-РЕАЛІЙ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНИХ ФІЛЬМІВ

Мова відображає усі культурні особливості нації. Слова-реалії, своєю чергою, відіграють роль специфічних маркерів, які позначають усі особливості культури народу. Реалії вміщують у собі широкий спектр значень: інформацію про країну, її звичаї та традиції. З точки зору лінгвістики, слова-реалії прийнято вважати безеквівалентною лексикою. Вони входять до фонових знань та відіграють велику роль у дослідженні взаємодії культури та мови [3, с. 337].

Найвдаліше визначення реалій належить болгарським вченим С. Влахову та С. Флорину, які найглибше дослідили дану перекладознавчу категорію. У своїй праці «Непереводимое в переводе» (1980) вчені дали чітке та точне визначення поняттю «реалія». Отже, реалії – це слова чи словосполучення, що позначають об'єкти, які є притаманними для життя (культури, побуту, історичного та соціального розвитку) одного народу, проте є чужими для іншого; таким чином слова-реалії є носіями історичного чи національного колориту і, як правило, не мають чітких відповідників в інших мовах [1, с. 32].

Лінгвісти поділяють слова-реалії за трьома основними ознаками: за предметною ознакою, місцевою ознакою та часовим поділом. До предметної ознаки відносять такі типи реалій: географічні (за розміщенням на мапі); етнографічні (реалії побуту: житло, одяг, меблі, їжа, напої, музика, танці, фольклор, свята та ін.); суспільно-політичні (адміністративно-територіальний устрій, політичні діячі та діяльність, соціальні рухи та явища, державні установи та ін.); військові (командири та службовці, обмундирування та ін.). До місцевої ознаки відносять власні реалії (слова певної мови) і чужі (запозичені слова). За часовим поділом до реалій входять – сучасні та історичні [3, с. 340].

Р. Зорівчак вважає, що до основних труднощів при перекладі слів-реалій входять: відсутність відповідників у цільовій мові (часткового чи повного) та необхідність передавати колорит та національне забарвлення разом із денотативним значенням слова-реалії [2, с. 21]. Після транскрипції найбільш підходящим способом перекладу реалії є пошук неологізму, за допомогою якого можна зберегти зміст та колорит реалії (*Right, let's see. There were* ***Hugos*** *and* ***Trunkovs.*** *– Добре, давайте подивимось. Там були* ***«ЗІЛчуки», «Волгани»***). Також часто застосовується приблизний переклад, хоча у нього є певні недоліки: він не надто точно передає зміст реалії, адже очікуваний конотативний відповідник замінюється на доволі

нейтральний і таким чином втрачається весь колорит, який несе у собі реалія (*Hey, a **Gremlin and a Pacer.** – Ей, ви з якого музею втікли?).* Наступним способом перекладу є пошук функціонального аналогу, який своєю чергою є елементом, що викликає у читача/глядача цільової мови схожу реакцію. Пошук функціонального аналогу можна ототожнити зі стратегією одомашнення, оскільки одна реалія з однієї культури замінюється на реалію іншої культури (*Let's go to the phones. **Baltimore, Maryland**, you are on the air. – У нас дзвіночок. **Березняки, Лівий берег**, ви в ефірі*). Описовий метод є винятковим прийомом перекладу слів-реалій [3, с. 343].

Отже, слова-реалії – це індикатори культури та побуту певного народу. У перекладознавстві для них виділяється особливе місце, оскільки їх складно перекласти, а тому не існує чітких правил їх перекладу. Проте виділяють декілька основних: пошук неологізму, приблизний переклад, використання функціонального аналогу та описовий переклад.

Список літератури

1. Влахов С. И. Непереводимое в переводе / С. И. Влахов, С. П. Флорин. – М.: Р. Валент, 2009. – 360 с.

2. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів української прози) / Р. П. Зорівчак. – Львів: Вид-во при Львів. ун-ті, 1989. – 216 с.

3. Шигаєва К. В. Слова-реалії і способи їх перекладу в контексті міжкультурної комунікації (на матеріалі романів Дена Брауна «Код да Вінчі» та «Цифрова фортеця») / К. В. Шигаєва // Мовні і концептуальні картини світу. – 2013. – № 46(4). – С. 337 – 349.

Науковий керівник: Раті А.О.,
канд. філол. наук, ст. викладач

УДК 81'25:81'276.2 (043.2)

Шеметова А.О.
Національний авіаційний університет, Київ

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ СЛЕНГОВОЇ ЛЕКСИКИ

Сленг – це соціальний діалект властивий певній соціальній чи віковій групі. Сленгові відповідники важко, а іноді і неможливо, знайти в словниках, адже вони знаходяться поза літературною мовою. Вирішення питання перекладу сленгізмів є надзвичайно важливим у перекладознавстві, адже вони є безеквівалентною лексикою [1, с. 26].

Сьогодні існує досить велика кількість визначень сленгу, що нерідко суперечать одне одному. Ці протиріччя виникають через об'єм поняття

5. Дейк Т. А. Язык. Понимание. Коммуникация / Т. А. Дейк. – М.: Аграф, 1984. – 320 с.

6. . Сорокин П. В. Человек. Цивилизация. Общество / П. В. Сорокин. – М.: Образование, 1992. – 289 с.

7. Самосудова А. В. Художественный текст – объективный образ объективного мира / А. В. Самосудова. – М.: АлтГТУ, 1994. – 345 с.

Науковий керівник: Струк І.В.,
канд. філол. наук, ст. викладач

УДК 81'25: 81'271.14 (043.2)

Шевченко Ю.В.
Національний авіаційний університет, Київ

ДЕФОРМАЦІЯ АВТОРСЬКОГО ЗАДУМУ ЯК ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ПРОБЛЕМА

У художньому перекладі, як в одній із найважливіших форм міжмовної та міжкультурної комунікації, яка орієнтована на кінцевий результат – донести до читача задум автора, перекладач нерідко зустрічається з проблемою взаємоіснування різноманітних явищ інтерпретаційного посередництва в системі перекладацьких перетворень, зокрема з деформаціями [3, с. 71]. Явище перекладацької деформації детермінується як процес відхилення перекладу від оригіналу, що полягає в перетвореннях, які призводять до порушення та спотворення елементів вихідного тексту.

Деформації являють собою результат неусвідомлених дій перекладача, що невиправдано спотворюють задану оригіналом систему смислів, прагматичну установку оригіналу та комунікативний ефект закладений автором оригіналу. Крім того, такі відхилення призводять до прикрашання або ж навпаки, стилістичної нейтралізації оригіналу [4, с. 82].

Перекладацькі деформації не лише породжують викривлений переклад та несумісність певних явищ або понять, але й змушують читача вибудовувати нові асоціативні зв'язки та актуалізовувати підтекст, який не дається в готовому вигляді, що ускладнює розуміння тексту і викликає неоднозначне сприйняття реципієнтом. Наприклад: "*He looked back where the draw turned in the timber and* ***waved his fist***" [6, с. 491]; – *«Доїхавши до завороту, він оглянувся й* ***помахав*** *Робертові Джордану* ***кулаком****»* [1, с. 493]. Перекладач зазначає, що Пабло помахав Робертові «кулаком», але як відомо махають кулаком в тому випадку, коли хочуть пригрозити. Тож в такому випадку випливає, що чоловік замість того, щоб попрощатись, пригрозив своєму другові.